

**Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie
C-344/08 *Rubach***

W dniu 16 lipca 2009 r. Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich wydał orzeczenie prejudycjalne w sprawie C-344/08 *Rubach*. Wniosek o wydanie orzeczenia złożony został przez Sąd Rejonowy w Kościanie. Rzeczpospolita Polska zajęła stanowisko w pisemnej fazie postępowania.

I. Stan faktyczny i prawny

Tomasz Rubach został oskarżony o to, że w 2006 roku naruszył prawa Unii Europejskiej dotyczące ochrony gatunków dziko żyjących zwierząt w ten sposób, że za pośrednictwem internetowego serwisu aukcyjnego oferował do sprzedaży egzotyczne pająki, tj. o czyny z art. 128 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. Nr 92, poz. 880). Sprawa zawisła przed Sądem Rejonowym w Kościanie.

Na gruncie prawa europejskiego ramy prawne w tej kwestii wyznacza rozporządzenie Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1997 r. *w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi* (Dz. Urz. UE L 61/97, s. 1). Art. 8 ust. 1 rozporządzenia zakazuje m. in. obrotu gatunkami wymienionymi w załączniku A. Załącznik ten nie obejmuje jednak zwierząt, którymi w realiach sprawy handlował oskarżony (pająków). Zwierzęta te zostały natomiast wymienione w załączniku B, obejmującym gatunki, których standard ochrony jest niższy. Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 5 rozporządzenia, zakazy określone w ust. 1 mają również zastosowanie do okazów gatunków wymienionych w załączniku B, z wyjątkiem przypadków, w których można udowodnić w sposób zadowalający właściwy organ danego państwa członkowskiego, że takie gatunki zostały pozyskane, a jeśli pochodzą spoza Wspólnoty, że zostały wprowadzone na jej obszar zgodnie z krajowym prawodawstwem obowiązującym w zakresie ochrony dzikiej fauny i flory.

W polskim porządku prawnym omawiana problematyka jest regulowana przez powołaną ustawę *o ochronie przyrody*. Reguluje ona warunki legalności przewozu okazów gatunków chronionych przez granice Polski. W odniesieniu do posiadaczy okazów gatunków chronionych, ustawa w art. 64 ust. 1 przewiduje obowiązek pisemnego zgłoszenia posiadania

takiego gatunku do rejestru prowadzonego przez właściwego starostę, z tym że rejestr obejmuje tylko niektóre podtypy zwierząt kręgowych (płazy, gady, ptaki lub ssaki). Nie obejmuje natomiast stawonogów, do których zaliczają się pająki.

II. Pytania prejudycjalne

W związku z tym Sąd Rejonowy w Kościanie wystąpił do Trybunału Sprawiedliwości z następującym wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

W jaki sposób w myśl prawa wspólnotowego posiadacz zwierząt wymienionych w załączniku B do rozporządzenia nr 338/97 (a niebędących płazami, gadami, ptakami ani ssakami) może udowodnić w rozumieniu art. 8 ust. 5 wspomnianego rozporządzenia i w świetle domniemania niewinności, że jego okazy zostały pozyskane [...] zgodnie z prawodawstwem obowiązującym w zakresie dzikiej fauny i flory [...]?

III. Tezy wyroku

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2009 r. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, co następuje.

Artykuł 8 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi należy interpretować w ten sposób, że w ramach postępowania karnego toczącego się przeciwko osobie oskarżonej o naruszenie tego przepisu wszelkie środki dowodowe, na które w tego rodzaju postępowaniach zezwala prawo procesowe danego państwa członkowskiego, są co do zasady dopuszczalne do celów orzekania w przedmiocie zgodności z prawem pozyskania okazów gatunków zwierząt wymienionych w załączniku B do tego rozporządzenia. W świetle zasady domniemania niewinności taka osoba może również skorzystać z wszystkich tych środków dowodowych w celu wykazania, że w posiadanie rzeczonych okazów weszła zgodnie z prawem, spełniając wymogi określone we wspomnianym przepisie.

ETS stwierdził zatem, że użyte w art. 8 ust. 5 rozporządzenia określenie „(...)udowodnić w sposób zadowalający właściwy organ” winno być rozumiane w kontekście procedury, którą organ ten kieruje się w ramach określonego postępowania. Przeciwna konstatacja prowadziłaby do przyznania organowi władzy publicznej prawa do dokonywania arbitralnych i całkowicie dowolnych ustaleń faktycznych, co byłoby ewidentnie niezgodne ze standardem

państwa prawnego. Przyjąć zatem należy, iż przez „udowodnienie w zadowalający sposób” należy rozumieć wykazanie danej okoliczności z sposób zgodny z regułami postępowania dowodowego, określonymi dla danej kategorii spraw. W wypadku postępowania karnego wykazanie tej okoliczności musi nastąpić w sposób zgodny z przepisami Kodeksu postępowania karnego, a zatem nie tylko w drodze dowodu z dokumentu, ale również z zeznań świadków, wyjaśnień oskarżonego i wszelkich innych źródeł dowodowych dopuszczalnych w świetle k.p.k.

Stanowisko Trybunału jest w pełni zgodne ze stanowiskiem Rządu RP, przedstawionym w pisemnej fazie postępowania.